

Kleinfruitnieuws uit KICK-Randwijk en aardbeiennieuws van demodag te Etten-Leur

Yves Hendrickx

Opendeurdag KICK Randwijk

Op 18 augustus vond op KICK te Randwijk een open-deur plaats. Met een beperkte delegatie van Vlaamse telers namen we deel aan deze open-deur. Door de zeer slechte weersomstandigheden was er slechts een beperkt veldbezoek mogelijk. Het grootste deel van het bezoek verliep in een vergaderzaal. Ondanks deze beperking was het al bij al toch de moeite waard. Naast gangbare proeven en thema's kwamen er ook thema's aan bod die voor de biologische kleinfruitteler nuttig kunnen zijn. Dit verslag beperkt zich tot de info die voor de biologische teelt relevant is.

Een eerste onderwerp met relevantie is de ontwikkeling van een QMS (Quality Monitoring System) voor rode bes. QMS is een programma waarin alle kennis van een teelt en verschillende rekenmodellen zijn samengevoegd tot een groot gewasgroei-model. Met dit programma is het mogelijk bedrijfsspecifieke begrotingen te maken. Het uitgangspunt bij het maken van een begroting is dat een plant reageert volgens een strakke handleiding. Heel specifiek wil men bij rode bes via registratie van koudeuren, RV, temperatuur, straling enz komen tot een betere sturing van de teelt. Finaal moet aan de hand van de registraties een efficiëntere bemesting en een gerichte snoei mogelijk zijn. Ook de voorspelling van het ideale pluktijdstip behoort tot de doelstellingen. Verder wil men ook kengetallen gaan invoeren rond % bladval, schuiven knoppen, productie-hout, begin bloei, volle bloei en einde bloei alsook einde groei. Door een uitgebreide registratie moet men komen tot een rekenmodel dat kan helpen om beslissingen te nemen bij het sturen van de teelt.

Een tweede te volgen ontwikkeling is de bestrijding van *Eutypa lata* (taksterfte) bij bes. Uit proeven bleek dat wondafdekking tijdens de snoei de uitbreiding van *Eutypa lata* sterk kan beperken.

Naast chemische middelen werden er ook goede resultaten behaald met een antagonistische schimmel die sneller groeit dan *Eutypa lata*. Om dit praktisch toepasbaar te maken werd er een snoeischaar met verstuiver ontwikkeld door Felco (de Felco 19).

In de teelt van kruisbessen werd getracht om Amerikaanse kruisbessenmeeldauw te bestrijden met Kaliumbicarbonaat. Dit middel staat op de Europese lijst van toegelaten middelen maar heeft in België geen erkenning als gewasbeschermingsmiddel. Als witziektemiddel heeft het zeker een werking maar zoals ook al uit eerdere proeven op aardbeien in het PPK 'Pamel' bleek is het gebruik van Kaliumbicarbonaat gevaarlijk omwille van zijn fytotoxiciteit. Een gebruik kan om deze twee redenen niet aanbevolen worden.

Bij frambozen kwam men tot het inzicht dat stengelziekte eigenlijk een secundaire ziekte is die ontstaat na een aantasting van frambozenschorsgalmug (*Resseliella theobaldi*). De mug zelf is ongeveer 2 millimeter groot en heeft opvallende gebogen antennes en een oranje rood lijf.

Om van het stadium van larve tot vlieg te komen, verpopt de frambozenschorsgalmug zich in een zelfgemaakte cocon. De larven van de frambozenschorsgalmug veroorzaken eigenlijk geen grote schade. De infectie van stengelziekten gebeurt via de wondjes die veroorzaakt worden bij het leggen van de eitjes op de onderste halve meter van de stengel. Via deze wondjes dringen schimmels de stengel binnen en ontwikkelen zo verder, met verliezen tot gevolg. In proeven stelde men vast dat een mogelijke aanpak is om de larven van de frambozenschorsgalmug in de bodem te bestrijden door insectenparasiterende nematoden (*Heterorhabditis* spp.). Op de stam is er geen bestrijding (vastgesteld) mogelijk. Men stelde ook vast dat 90 % van de larven in de bovenste cm van de bodem zitten om te verpoppen. De overige 10 % zit in de laag tussen 1 en 2 cm. In geval van toediening van de nematoden blijken deze nog drie dagen werkzaam tegen nieuwe larven. De larven blijken nog vier dagen na vestiging in de bodem vatbaar voor de nematoden. Hieruit kunnen we concluderen dat een regelmatige wekelijkse toediening nodig is om efficiënt te zijn. Om de kosten van een dergelijke bestrijding te kunnen drukken is het aanbrengen van een Deltaval met feromoon een onontbeerlijk instrument. Hierdoor kunnen de vluchten en risicoperiodes beter afgelijnd worden waardoor het productgebruik beperkt kan worden tot de risicoperiode.

Op het KICK krijgt men in de bramen en frambozen net zoals op het PPK 'Pamel' stilaan problemen met bramenmineerwesp (*Metallus pumilus*). Deze plaag komt eerst op beperkte schaal voor, maar kan dan heel snel om zich heen grijpen. De larve van deze wesp mineert het blad. Bij zware aantasting blijven er nauwelijks nog groene bladeren over. Ook hier heeft men niet dadelijk een oplossing voor handen. Er werden afspraken gemaakt om rond dit thema in de toekomst nauwer samen te werken.

Naast deze besproken proeven en onderzoeken zijn er nog een aantal proeven opgezet rond de biologische teelt. De resultaten van deze proeven worden bekendgemaakt tijdens de kennisdag van 2 december 2011 en komen aan bod in een volgend verslag.

Demodag aardbeien Etten-Leur

De demodag aardbeien te Etten-Leur was zeer sterk gericht op residuarm telen. Desondanks waren er heel weinig thema's of demovelden die ook voor de biologische arbeiders bruikbaar waren. Er lag wel een proefje aan met een heel beperkt aantal bespuitingen (onkruidbestrijding) waaruit men besloot dat residuvrij telen mogelijk is maar dat de verliezen te groot zijn. Het ging dan ook om een zuivere openluchtteelt die onder de slechte zomer van dit jaar zowel tijdens de bloei als tijdens de oogst heel wat regen kreeg. Een hoger percentage vruchtrot is dan ook niet meer dan normaal. Op de infomarkt stonden standen die meestal producten en diensten aanboden voor de gangbare teelt. Tijdens de gesprekken met een aantal afzetorganisaties bleek wel dat er interesse bestaat voor de biologische teelt van aardbeien en kleinfruit maar het ontbreken van goed gestructureerde bedrijfs- of teeltadvisering vormt een drempel om telers aan te sporen om dit aandeel van de markt in te vullen. Er werd ook een proef aangelegd met gewassen die de bodemmoehheid kunnen terugdringen. Naast bladrammenas werd er ook *Tagetes* en rogge gebruikt. Deze gewassen werden al dan niet met compost gecombineerd. Hoewel uit eerdere proeven met *Tagetes* bleek dat *Tagetes erecta* een betere actieve terugdringing heeft dan *Tagetes patula*. De resultaten van deze proef zullen pas volgend jaar beschikbaar zijn.

De demonstraties van machines was eerder beperkt. De meeste aandacht ging naar veldspuiten die zelfstandig rijden, GPS-toepassingen en een nieuwe ruggentrekker van Basrijs die op het gebied van constructie zwaarder is dan de ruggentrekker van de firma Gielis, maar die op gebied van werking zeker niet beter scoort. Deze ruggentrekker werd i.s.m. het PPK door de firma Gielis begin de jaren '90 ontworpen en voldoet nog steeds zeer goed.

Contactpersoon: Yves Hendrickx (PPK)

Tel: +32 (0)54 32 08 46

E-mail: proefcentrum.pamel@vlaamsbrabant.be